Міністерство освіти і науки України
Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет педагогічної освіти і мистецтва
Кафедра теорії та методик початкової освіти

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 15

Кам’янець-Подільський
2026

УДК 373.2(063)
С-91

Рецензенти:
Світлана Романюк, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Тетяна Зорочкіна, доктор педагогічних наук, професор, директор ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Редакційна колегія:
Наталія Бахмат, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогічної освіти і мистецтва, в.о. ректора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.
Наталія Гудима, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.
Наталія Мєлєкєсцева, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Рекомендовано до друку ухвалою вченої ради
факультету педагогічної освіти і мистецтва
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол № 12 від 27 жовтня 2026 р.)

С-91 Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 15. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, факультет педагогічної освіти і мистецтва, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н.В., Гудима Н.В., Мєлєкєсцева Н.В. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2026. 273 с.

ISBN 978-617-8105-40-2

У збірнику наукових праць уміщено матеріали, які стали результатом науково-дослідної та пошукової діяльності науковців, викладачів, учителів і здобувачів закладів вищої освіти. Досліджено актуальні проблеми впровадження сучасних технологій в освітній процес закладу загальної середньої освіти, закладу вищої освіти та інших освітніх закладів.

Електронна версія видання доступна за покликанням:
URL: https://kmd.kpnu.edu.ua/konferentsii/#zbirnyk-2026

ISBN 978-617-8105-40-2

УДК 373.2(063)
© Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2026

ЗМІСТ

БІДУЛЬКО Наталія
Впровадження методу проєктів на уроках англійської мови в початковій школі 8
БІЛОУСОВА Надія
Формування спритності на уроках фізичної культури в початковій школі 13
БОНДАР Юлія
Неуспішність молодших школярів як психолого-педагогічна проблема 19
БОНДАРЄВА Світлана, ЛАВРЕНКО Світлана
Дидактична гра як засіб забезпечення наступності в підготовці дошкільників до школи 25
БОРЕЙКО Ірина
Сучасний урок математики в НУШ: формування вміння застосовувати математичні знання в життєвих ситуаціях 29
ГЕРАСИМЧУК Ірина
Самооцінювання та взаємооцінювання як засоби розвитку рефлексивних умінь молодших школярів 36
ГОРДІЄНКО Тетяна
Регіональний компонент у системі професійної підготовки до педагогічної діяльності в початковій школі: теорія та досвід Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя 43
ГОРДІЙ Соломія
Проєктна діяльність як засіб формування інформаційно-комунікаційної компетентності молодших школярів 49
ГУДИМА Наталія
Формування національної свідомості учнів початкових класів через твори сучасних письменників 53
ДОВГАНЬ Олена
Можливості арттерапевтичних технологій у реалізації завдань інтегрованого курсу «Я досліджую світ» 58
ДОРОЖ Ірина
Міжгалузева інтеграція фізкультурної освітньої галузі в контексті освіти для сталого розвитку молодших школярів 65
ЄРЕМЕЄК Максим
Цифрові дашборди в системі моніторингу якості загальної середньої освіти територіальної громади 73

ЗМИТРОВИЧ Ольга
Стан і перспективи розвитку неперервної освіти в умовах війни 76
КАРТАШОВА Дар'я, ЛАВРЕНКО Світлана
Давньогрецькі міфи як засіб забезпечення наступності у формуванні готовності дошкільнят до шкільного навчання 80
КОВАЛЬЧУК Ольга
Моделювання розвитку емоційної стійкості учнів початкової школи в умовах освітньої взаємодії 85
КОЛОТИЛО Наталія
Трансформація освітнього простору класу як чинник зниження рівня тривожності молодших школярів 92
КОСТЕБЕЛОВА Дар'я, ЛАВРЕНКО Світлана
Психолого-педагогічна готовність дитини як основа наступності дошкільної та початкової освіти й успішного навчання 98
КУЛИК Альбіна, ЛАВРЕНКО Світлана
Гра як засіб забезпечення наступності у формуванні готовності дитини до школи 101
КУЧИНСЬКА Ліна
Адаптація освітнього процесу як засіб забезпечення інклюзивного навчання учнів з ООП в умовах НУШ 103
КУШЛАК Діана
Формування ціннісного ставлення до себе та довкілля у четвертокласників засобами інтерактивного навчання на матеріалі творів сучасних авторів 108
МАЗУР Уляна
Хмарні сервіси як засіб організації навчання інформатики в початковій школі 113
МАРТІНА Олеся
Формування культури педагогічного спілкування в сучасному освітньому середовищі НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 117
МЕЛЬНИК Світлана
Використання творчих завдань для розвитку мовленнєвої активності молодших школярів 128
МЄЛЄКЄСЦЕВА Наталія
Використання інструментів штучного інтелекту у професійній діяльності вчителя початкової школи 134
МІСЮК Леся
Комунікація з учнями та їхніми батьками в початковій школі на засадах партнерства 134

МОРОЗОВ Данило, ЛАВРЕНКО Світлана
Рухова активність як чинник забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою 139
МОСКОВЧУК Людмила, ГАНІН Софія
Експериментальна програма розвитку особистісних якостей молодшого школяра засобами колискових пісень 142
МОСКОВЧУК Людмила, КОВАЛЬЧУК Орина
Педагогічні умови формування творчих здібностей молодших школярів на уроках математики 148
МОСКОВЧУК Людмила, ПОЄЗДНІК Лілія
Інтерактивні технології як засіб формування природоохоронної поведінки молодших школярів 155
НАВРОЦЬКА Альона, ЯМКОВА Анна
Інноваційні прийоми навчання як засіб підвищення пізнавальної активності молодших школярів 161
ОЛИНЕЦЬ Тетяна
Застосування технології flipped classroom у процесі навчання іноземної мови учнів початкової школи 166
ОНИШКО Марія
Гра як засіб підвищення ефективності навчання грамоти учнів 1 класу 171
ПОЛЯКОВА Олена, ПОЛЯКОВА Ольга
Ранкові зустрічі та командні проєкти як засоби згуртування дитячого колективу в початковій школі 176
ПОТАШОВА Валерія, ЛАВРЕНКО Світлана
Роль біологічних та соціальних факторів у забезпеченні наступності розвитку дитини на етапі дошкільної та початкової освіти 181
РОГОЗА Варвара
Інтеграція природничого і громадянського змісту в екологічних проєктах молодших школярів 185
РОГОЗА Варвара
Використання практик соціально-емоційного навчання під час ранкових зустрічей для формуваня здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів 189
САНКОВСЬКА Ірина
Розвиток екологічної компетентності в НУШ 193

СМІЛЯНСЬКА Юлія
Інтерактивні цифрові вправи у формуванні здоров'язбережувальних навичок молодших школярів 197
СМІЛЯНСЬКА Юлія
Розвиток навичок конструктивного подолання навчальних труднощів як складник стресостійкості молодших школярів 202
СМІРНОВА Ганна, ЛАВРЕНКО Світлана
Формування навичок взаємодії дошкільника з однолітками та дорослими як основа наступності дошкільної та початкової освіти 207
СТАДНИК Юлія, ЛАВРЕНКО Світлана
Психологічна готовність дитини до школи в контексті наступності дошкільної та початкової освіти 211
СТАРОВОЙТ Леся
Міжпредметна інтеграція технологічної освітньої галузі як умова формування ключових компетентностей учнів початкової школи 213
СТОЦЬКА Олена
Формування навички «Читання з розумінням» у молодших школярів інтерактивними технологіями навчання 219
СТУПНИЦЬКА Валентина
Нейродефектовано-орієнтований підхід до корекції пізнавальної сфери молодших школярів із затримкою психічного розвитку в умовах центру комплексної реабілітації 226
ТРЕТЯК Наталя
Професійне становлення майбутнього вчителя початкової школи в умовах сучасної освітньої парадигми 232
ФІЛІНЮК Валентина, ГРИГОРУК Наталія
Інтегровані каліграфічні хвилинки як засіб формування компетентностей молодших школярів (на матеріалі творчості Тараса Шевченка) 239
ФІЛОНЕНКО Олена
Формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя початкових класів 245
ХИЖНЯК В'ячеслав, ЛАВРЕНКО Світлана
Від дошкільника до школяра: набуття нового соціального статусу в контексті наступності освіти 248

ЧАБАН-ЧАЙКА Світлана
Формування національної самосвідомості здобувачів загальної середньої освіти засобами музичного мистецтва в умовах освітніх інновацій 252
ШАЛАМОВА Вікторія, ЛАВРЕНКО Світлана
Криза семи років та особливості її прояву в контексті наступності дошкільної та початкової освіти 258
ЮРЧУК Катерина
Арттерапевтичні техніки на уроках мистецтва в початковій школі як засіб психологічного розвантаження та подолання стресу 261
ЯМПОЛЬ Юрій
Методична підготовка майбутніх учителів початкової школи до розв'язування нестандартних арифметичних задач 267

Таким чином, застосування інноваційних ігрових технологій під час навчання грамоти в першому класі є глибоко обґрунтованим педагогічним засобом. Воно не лише суттєво підвищує результативність освітнього процесу та якість засвоєння навчального матеріалу, а й створює оптимістичний емоційний фон, що сприяє успішній, безболісній та цілісній адаптації першокласників до шкільного життя.

Список використаних джерел

1. Підгурська, В. Ю., Мукасєєва М. О. Використання дидактичних ігор на уроках української мови в 1-2 класах. *Збірник наукових праць Перспективи розвитку України у контексті військових реалій.* Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Житомир, 01-02 грудня 2022 року) (2022): 123-128.

2. Самусь Є., Доброскок С. Ігрові технології на уроках навчання грамоти. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи* : збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (20 квітня 2024 року, м. Запоріжжя) / за заг. ред. Л.О. Сущенко. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 226 с.

***Олена ПОЛЯКОВА*,**
старший викладач кафедри дошкільної
та початкової освіти Інституту післядипломної освіти
Київського столичного університету імені
Бориса Грінченка
***Ольга ПОЛЯКОВА*,**
викладач кафедри дошкільної
та початкової освіти Інституту післядипломної освіти
Київського столичного університету імені
Бориса Грінченка

РАНКОВІ ЗУСТРІЧІ ТА КОМАНДНІ ПРОЄКТИ ЯК ЗАСОБИ ЗГУРТУВАННЯ ДИТЯЧОГО КОЛЕКТИВУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасна початкова освіта орієнтована не лише на формування предметних знань і вмінь, а й на розвиток ключових компетентностей, соціальних навичок, емоційного інтелекту, здатності до співпраці та конструктивної взаємодії. Державний стандарт початкової освіти визначає серед важливих результатів навчання здатність учнів взаємодіяти з іншими,

висловлювати власну думку, співпрацювати для досягнення спільного результату [1].

Особливої актуальності проблема згуртування дитячого колективу набуває в умовах сучасних соціальних викликів, коли школа має бути простором психологічної безпеки, підтримки та взаєморозуміння. Молодший шкільний вік є важливим періодом формування навичок соціальної взаємодії: саме в цей час дитина вчиться будувати стосунки з однолітками, працювати в групі, приймати іншу думку, домовлятися та відповідати за спільний результат.

Концепція Нової української школи передбачає діяльнісний та компетентнісний підходи до організації освітнього процесу, що зумовлює необхідність використання таких форм роботи, які забезпечують активну взаємодію учнів [2]. Однією з таких форм є ранкова зустріч, яка створює умови для позитивного спілкування, емоційного налаштування та формування відчуття приналежності до класної спільноти [3].

Не менш важливим засобом згуртування є командна проєктна діяльність. У процесі виконання спільних завдань діти вчаться розподіляти обов'язки, допомагати одне одному, приймати спільні рішення та усвідомлювати цінність внеску кожного учасника. Досвід використання діяльнісних та ігрових методів у початковій освіті засвідчує їхній потенціал для розвитку комунікативних здібностей, ініціативності та покращення взаємин у дитячому колективі [4].

Отже, пошук ефективних способів формування згуртованого дитячого колективу є важливим завданням сучасного вчителя початкових класів.

Мета статті полягає в обґрунтуванні педагогічного потенціалу ранкових зустрічей і командних проєктів як засобів згуртування учнівського колективу початкової школи та визначенні практичних умов їх ефективного використання в освітньому процесі.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- розкрити значення згуртованості учнівського колективу для успішного розвитку молодших школярів;
- охарактеризувати ранкові зустрічі як засіб формування позитивного психологічного клімату в класі;
- визначити можливості командних проєктів у розвитку співпраці та взаємодопомоги між учнями;
- окреслити практичні форми проведення ранкових зустрічей і командної проєктної діяльності;
- визначити педагогічні умови ефективного поєднання цих форм роботи.

Згуртований дитячий колектив є важливою умовою комфортного перебування дитини в школі. У такому колективі учень має можливість

відчувати себе прийнятим, необхідним і значущим для інших. Водночас згуртованість не означає однаковість поглядів чи інтересів дітей. Навпаки, вона передбачає прийняття індивідуальних особливостей кожного та готовність взаємодіяти заради спільної мети. Формування таких взаємин потребує систематичної роботи. Епізодичні виховні заходи не можуть повною мірою забезпечити формування стійких навичок співпраці. Тому важливо включати ситуації позитивної взаємодії безпосередньо в щоденне життя класу.

Одним із найбільш доступних інструментів є ранкова зустріч**.** Її сутність полягає у спільному початку навчального дня, під час якого учні вітаються, обмінюються думками та досвідом, виконують групову вправу й отримують інформацію про завдання дня [3]. Така структура дає можливість створити позитивну емоційну атмосферу та налаштувати дітей на співпрацю.

Особливе значення має те, що ранкова зустріч передбачає рівноправну участь усіх учнів. Дитина отримує можливість бути почутою, висловити власні думки та водночас навчитися слухати інших. Саме тому ранкові зустрічі сприяють розвитку емпатії, активного слухання, толерантності та навичок конструктивного спілкування [3].

Доцільно використовувати різноманітні форми ранкових зустрічей: «Коло привітань», «Мій настрій сьогодні», «Побажання другу», «Комплімент однокласнику», «Що нас об’єднує?», «Скринька добрих справ», «Разом ми можемо…». Важливо, щоб завдання були короткими, доступними для дітей та спрямованими не на змагання, а на взаємодію.

Наприклад, під час вправи «Що нас об’єднує?» учні по черзі називають спільні для них інтереси, уподобання або захоплення. Поступово діти переконуються, що, незважаючи на індивідуальні відмінності, вони мають багато спільного. Така вправа сприяє формуванню відчуття приналежності до групи.

Ефективними є також вправи, в яких необхідно досягти спільного результату. Наприклад, учні можуть разом скласти «Правила нашого дружного класу», створити «Дерево добрих справ» або сформувати «Коло підтримки». У цьому випадку ранкова зустріч стає не лише засобом спілкування, а й простором для спільного прийняття рішень.

Наступним важливим засобом згуртування є командна проєктна діяльність**.** Її особливість полягає в тому, що учні об’єднуються навколо спільної мети та отримують конкретний результат спільної роботи.

Командні проєкти можуть мати різну тематику: «Наш дружний клас», «Книга добрих справ», «Місто майбутнього», «Екологічна команда», «Моя школа — наш спільний дім», «Абетка дружби», «Традиції нашого класу».

Важливо, щоб кожен учасник мав посильну роль і міг зробити власний внесок у виконання завдання.

Наприклад, під час реалізації проєкту «Наш дружний клас» одна група учнів може створювати емблему класу, інша — добирати девіз, третя — формулювати правила взаємодії, четверта — готувати презентацію. Після завершення роботи результати об'єднуються в один спільний продукт.

Такий підхід дозволяє дитині побачити безпосередній зв'язок між власними діями та результатом діяльності всієї команди. Водночас школярі вчаться розподіляти ролі, домовлятися, враховувати думки інших та відповідати за виконання своєї частини роботи.

Важливою умовою успішної командної роботи є зміна ролей. Якщо одні й ті самі діти постійно виступають лідерами, а інші виконують лише другорядні завдання, це може посилювати нерівність усередині групи. Тому педагогові варто створювати умови, за яких кожен учень поступово пробує себе в різних ролях: організатора, доповідача, виконавця, генератора ідей, помічника, відповідального за матеріали тощо.

Командна діяльність також сприяє розвитку комунікативних та організаторських здібностей. Дослідження застосування підходу «навчання через гру» в початковій школі засвідчують позитивний вплив колективного пошуку й прийняття рішень на взаємини в учнівському колективі [4].

Важливе місце в організації командних проєктів посідає діяльність учителя. Педагог має виступати не стільки контролером, скільки фасилітатором взаємодії. Його завдання – допомогти дітям домовитися, підтримати менш активних учасників, попередити конфлікти та спрямувати групу до спільного результату.

Необхідною складовою командної роботи є рефлексія**.** Після завершення проєкту доцільно запропонувати учням відповісти на запитання: «Що нам вдалося?», «Як ми допомагали одне одному?», «Чий внесок був особливо важливим?», «Що було складним?», «Що ми можемо покращити наступного разу?». Така рефлексія допомагає дітям усвідомити власний досвід співпраці та побачити значення внеску кожного учасника.

Ефективність ранкових зустрічей і командних проєктів значно підвищується за умови їх систематичного поєднання. Педагогічна цінність поєднання ранкових зустрічей і командних проєктів полягає у взаємодоповнювальному характері цих форм: ранкова зустріч забезпечує регулярність соціальної взаємодії, тоді як проєктна діяльність переносить сформовані комунікативні домовленості в реальну спільну діяльність із конкретним результатом.

Наприклад, протягом тижня ранкові зустрічі можуть бути присвячені темі «Ми – команда». Під час них діти виконують вправи на взаємопізнання, підтримку, довіру та взаємодопомогу. Підсумком тижня

може стати командний проєкт «Наш клас — наша команда», у межах якого учні створюють спільний плакат, колаж, презентацію або «кодекс дружного класу».

Такий підхід відповідає діяльнісній спрямованості сучасної початкової освіти та положенням Державного стандарту, який орієнтує освітній процес на формування ключових компетентностей і здатності учнів взаємодіяти з іншими [1].

Водночас необхідно враховувати індивідуальні особливості дітей. Не всі учні однаково легко вступають у взаємодію, тому педагог має поступово залучати до спільної діяльності тих дітей, які є сором'язливими, менш активними або потребують додаткової підтримки. Важливо уникати примусу до публічного висловлювання та створювати різні способи участі – усний, письмовий, творчий, руховий.

Таким чином, згуртування дитячого колективу має відбуватися через щоденну практику взаємоповаги, співпраці та взаємодопомоги. Ранкові зустрічі та командні проєкти створюють для цього сприятливі педагогічні умови.

Отже, ранкові зустрічі та командні проєкти мають значний педагогічний потенціал для згуртування дитячого колективу в початковій школі. Їх використання сприяє створенню позитивного психологічного клімату, розвитку комунікативних умінь, емпатії, взаємоповаги, відповідальності та здатності працювати в команді.

Ранкова зустріч забезпечує регулярний простір для спілкування, емоційної підтримки та формування позитивних взаємин між учнями. Командна проєктна діяльність дає можливість практично реалізувати навички співпраці, розподілу ролей, взаємодопомоги та спільного прийняття рішень.

Важливою педагогічною умовою є систематичність такої роботи, добровільність і доступність участі, зміна ролей у групі, урахування індивідуальних особливостей дітей та обов'язкова рефлексія спільної діяльності.

Перспективним напрямом подальшої роботи є розроблення системи ранкових зустрічей і командних проєктів для різних вікових етапів початкової школи, спрямованої на розвиток соціально-емоційних компетентностей учнів та формування безпечного, інклюзивного й партнерського освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/87-2018-п (дата звернення: 07.10.2026).

2. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.

3. Нова українська школа : порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

4. Зубцова Ю. Є. Особливості застосування підходу «навчання через гру» в освітньому процесі Нової української школи. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2020. № 1. С. 55–61. URL: https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1439 (дата звернення:07.10.2026).URL:https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1439 (дата звернення: 07.10.2026).

Валерія ПОТАШОВА,
здобувач вищої освіти 2 курсу
факультету початкового навчання
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
Світлана ЛАВРЕНКО,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової і професійної освіти
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

РОЛЬ БІОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ФАКТОРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАСТУПНОСТІ РОЗВИТКУ ДИТИНИ НА ЕТАПІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Кожен прагне, щоб його дитина зростала здоровою, розумною, щасливою. На її розвиток одночасно впливають як внутрішні особливості – гени, здоров’я, темперамент, так і зовнішнє середовище – сім’я, друзі, школа, навколишнє середовище. Розуміння цих чинників допомагає легше знайти правильний підхід до кожної дитини. Це дає змогу не лише вчасно помітити й розвинути вроджені здібності, а й м’яко скоригувати можливі труднощі у навчанні чи спілкуванні. У результаті дорослі створюють для дитини безпечний і підтримуючий простір, де вона може повністю розкрити свій потенціал і у майбутньому стати впевненою у собі особистістю.